

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 721
van **FREYA PERDAENS**
datum: 11 juni 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

PFAS-actieplan - Timing en uitrol

Op 24 april 2020 diende ik schriftelijke vraag nr. 462 in over de metingen en aanpak van hormoonverstorende stoffen in ons water. Ik vroeg daarmee onder meer naar de timing van de uitrol van het PFAS-actieplan (PFAS: poly- en perfluoralkylstoffen) en welke leemtes binnen het bestaande beleid er met de opzet hiervan werden blootgelegd.

Het managementcomité keurde eind april dat actieplan goed. Het plan bevat een groot aantal acties. Een aantal ervan zijn reeds opgestart en in uitvoering. Veel acties zijn gekoppeld aan internationale doelstellingen en evoluties, waardoor kan verwacht worden dat de uitrol van het plan over verschillende jaren zal lopen en hier en daar bijsturing zal vereisen.

Volgens het PFAS-plan zijn er de volgende leemtes in het beleid:

- ☐ Voor de korte keten PFAS, die als alternatief voor reeds gereguleerde PFAS gebruikt worden en die even schadelijk blijken, ontbreekt Europese wetgeving. Er moet gestreefd worden naar een REACH restrictie (REACH: Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) die van toepassing is op het geheel van PFAS en naar de opname van bijkomende PFAS in de dochterrichtlijn prioritaire stoffen.
- ☐ Er is nood aan een uitbreiding van de Vlaamse referentiemeetmethodes voor PFAS in water omdat de huidige methode niet alle PFAS bevat.
- ☐ Er zijn geen milieukwaliteitsnormen voor PFAS in lucht en er is ook nog geen referentiemeetmethode.
- ☐ De PFAS (SumPFAS) worden binnenkort opgenomen in de Europese Drinkwaterrichtlijn. Dit nieuwe kader zal in Vlaanderen moeten geïmplementeerd worden door monitoring van het ruw water voor productie van drinkwater en het drinkwater zelf.
- ☐ De PFAS stofgroep staat reeds op de watchlist voor grondwater. In Vlaanderen zijn die stoffen nog niet opgenomen in het meetnet.
- ☐ Over monitoring van PFAS in voeding zijn weinig meetgegevens beschikbaar. Er zijn bijkomende metingen van PFAS nodig in diverse milieucompartimenten bij deelnemers van de humane biomonitoring.
- ☐ Momenteel zijn er nog geen bodemsaneringsnormen voor PFAS opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO). Er moet een normeringskader voor PFAS uitgewerkt worden in het kader van de bodemsaneringen en het grondverzet.
- ☐ De hoogste concentraties in bodem en grondwater worden aangetroffen bij brandweeroefenterreinen. Deze activiteit is niet opgenomen in de standaardlijst van risico-activiteiten.

- Er is onderzoek nodig naar de vernietiging of onomkeerbare omzetting van PFAS in afval en materialen.
 - Er is nood aan verkennende metingen van PFAS in gezuiverd afvalwater dat als irrigatiewater wordt ingezet.
 - Tot nog toe werden enkel perfluorooctaansulfonaten (PFOS) en perfluoro octanic acids (PFOA's) gemeten in de Vlaamse humane-biomonitoringcampagnes. Er is nood aan uitbreiding hiervan naar nieuwere PFAS om een beter zicht te kunnen bekomen op de blootstelling en de mogelijke gezondheidseffecten.
1. Aan welke van bovenstaande leemtes denkt de minister op Vlaams niveau te kunnen tegemoetkomen? Welke zaken dienen op een ander niveau te worden aangepakt?
 2. Welke prioritisering zal de minister aanhouden bij het wegwerken van deze leemtes? Met andere woorden, wat dient het eerst te gebeuren en welke timing wordt hierbij vooropgesteld?

ANTWOORD

op vraag nr. 721 van 11 juni 2020

van **FREYA PERDAENS**

1. De aangegeven acties en de leemtes die ze willen aanpakken, kunnen op het Vlaamse niveau worden ingevuld. In de tabel in bijlage werd in de tweede kolom aangegeven welke uitvoering er op Vlaams vlak reeds verwezenlijkt werd voor de vermelde acties, en wat er nog verwacht mag worden. Dit sluit niet uit dat ook nog op het vlak van de federale of de Europese overheden er stappen kunnen gezet worden die ook meespelen met het oog op de realisatie van deze Vlaamse acties of die de Vlaamse uitvoering ervan kunnen beïnvloeden (zie bv. de monitoring van PFAS in voeding, en de vereiste implementatie van de binnenkort verwachte Europese Drinkwaterrichtlijn). De ontwikkelingen bij deze andere overheden worden daartoe uiteraard ook verder opgevolgd.
2. In bijgaande tabel wordt aangegeven aan welke acties er reeds verregaande uitvoering werd gegeven.

De prioriteitstelling die hieruit blijkt heeft deels te maken met het belang dat gehecht wordt aan een bepaalde actie, maar ook aan de beschikbaarheid van middelen en reeds eerder voorhanden zijnde gegevens of studies om op korte termijn verregaande stappen te zetten voor de concrete uitvoering van de voorgenomen acties.

Actie uit het PFAS actieplan	Stand van zaken uitvoering – verdere voorziene stappen
Er is nood aan een uitbreiding van de Vlaamse referentiemeetmethodes voor PFAS in water omdat de huidige methode niet alle PFAS bevat.	De studie onder de VITO referentietaken 2019 is afgerond. De parameterslijst van WAC/IV/A/025 wordt uitgebreid met extra PFAS componenten. Een aantal verbindingen kunnen kwantitatief bepaald worden, voor een aantal andere dient nog extra validatie te gebeuren.
Er zijn inderdaad geen milieukwaliteitsnormen voor PFAS in lucht, noch een referentiemeetmethode. Er zal in de eerste plaats in Europees verband bekeken worden of en hoe deze normering in andere EU lidstaten wordt benaderd.	Voor er gestart kan worden met metingen, dient er eerst een literatuuronderzoek uitgevoerd te worden. Dit onderzoek is nog niet gestart en kan ten vroegste vanaf 2021 in de planning voorzien worden. Daarna kunnen een aantal depositiemetingen ingepland worden.
De PFAS (SumPFAS) worden binnenkort opgenomen in de Europese Drinkwaterrichtlijn. Dit nieuwe kader zal in Vlaanderen moeten geïmplementeerd worden door monitoring van het ruw water voor productie van drinkwater en het drinkwater zelf.	De nieuwe drinkwaterrichtlijn wordt wellicht eind 2020 formeel bekrachtigd. De verplichtingen op het vlak van de metingen voor PFAS in drinkwater en het respecteren van de normen voor PFAS dienen uiterlijk 5 jaar na de inwerkingtreding te worden nagekomen. Een eerste verkennend onderzoek over de aanwezigheid van PFAS in drinkwater werd reeds uitgevoerd.
De PFAS stofgroep staat reeds op de watchlist voor grondwater. In Vlaanderen zijn die stoffen nog niet	De watchlist -werking onder de GW-richtlijn verloopt op vrijwillige basis. Opzet is om vanaf 2021 de parameter PFAS op relevante

opgenomen in het meetnet.	locaties mee te nemen in het parameterpakket.
Over monitoring van PFAS in voeding zijn weinig meetgegevens beschikbaar. Er zijn bijkomende metingen van PFAS nodig in diverse milieucompartimenten bij deelnemers van de humane biomonitoring.	Het onderzoek in dit verband maakt deel uit van de onderzoeksagenda 2020 van het departement Omgeving. De offertes voor deze onderzoeksopdracht werden eind juni ingediend. De opdracht zal starten begin september 2020.
Momenteel zijn er nog geen bodemsaneringsnormen voor PFAS opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO). Er moet een normeringskader voor PFAS uitgewerkt worden in het kader van de bodemsaneringen en het grondverzet.	Richtlijnen voor onderzoek van PFAS in bodem zijn onlangs gepubliceerd. (inclusief richtlijnen voor grondverzet). Toetsingswaarden voor PFOS en PFOA werden eveneens bekend gemaakt. Dit werd gecommuniceerd naar de erkende bodemsaneringsdeskundigen. Link: https://www.ovam.be/wanneer-moet-u-pfas-onderzoeken
De hoogste concentraties in bodem en grondwater worden aangetroffen bij brandweeroefenterreinen. Deze activiteit is niet opgenomen in de standaardlijst van risico-activiteiten.	De brandweeroefenterreinen zullen niet worden opgenomen in de lijst van risico-inrichtingen. Ten eerste zijn die oefenterreinen vaak al niet meldings- of omgevingsvergunningsplichtig. Dat maakt het moeilijk om de activiteit goed te omschrijven omdat er dan meestal geen verband is met de lijst van hinderlijke inrichtingen uit VLAREM II. Het beleid van OVAM legt de nadruk momenteel niet zozeer op het saneren van die terreinen. De focus ligt eerder op het beperken of vermijden van nieuwe bodemverontreiniging door het gericht inzetten van PFAS-houdende blusschuimen en het tegengaan van de verspreiding van de bestaande verontreiniging. Hiervoor zijn er richtlijnen en adviezen opgesteld en gecommuniceerd.
Er is onderzoek nodig naar de vernietiging of onomkeerbare omzetting van PFAS in afval en materialen.	Identificatie van afvalstromen en materialen die PFAS kunnen bevatten door middel van een desktop study is voorzien voor eind 2020.
Er is nood aan verkennende metingen van PFAS in gezuiverd afvalwater dat als irrigatiewater wordt ingezet.	De EU-verordening inzake minimale eisen voor hergebruik van RWZI-effluent voor irrigatie in de landbouw werd in 2020 goedgekeurd en wordt van kracht uiterlijk na 3 jaar, dus in 2023. De verordening voorziet in een risico-evaluatie waarbij de impact op het milieu moet worden bekeken. Dit verkennend onderzoek is in dit kader dus op te starten en wordt voorzien in 2021.
Tot nog toe werden enkel perfluorooctaansulfonaten (PFOS) en perfluoro octanic acids (PFOA's) gemeten in de Vlaamse humane-biomonitoringcampagnes. Er is nood aan uitbreiding hiervan naar nieuwere PFAS om een beter zicht te kunnen bekomen op de blootstelling en de mogelijke gezondheidseffecten.	In de 4de humane biomonitoringcampagne van het Steunpunt Milieu en Gezondheid en het Europees HBM4EU-project zullen in het serum van Vlaamse jongeren ook nog volgende PFAS worden gemeten: PFPeA, PFHpA, PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFHxS, PFHpS. De resultaten van deze metingen worden verwacht eind 2020.

